

узгоджується з обліковою політикою, яка використовується для складання консолідованої фінансової звітності.

До проблемних сторін складання консолідованої звітності у сучасних реаліях можна віднести дуже повільне наближення національних стандартів обліку до міжнародних, що викликає неузгодженість та суперечливість низки показників за чинним законодавством та МСФЗ, а також, звичайно, відсутність достатньої кількості кваліфікованих кадрів, які знають порядок складання звітності за міжнародними стандартами та вміють застосовувати ці знання на практиці.

Список використаної літератури:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України [Електронний ресурс]: від 16. 07. 99 № 996-XIV, редакція від 01. 01. 2007 на підставі 3422-15, // Законопроекти / Упр. комп'ютериз. систем Апарату Верховної Ради України. – 2006. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність» від 27 червня 2013 року № 628 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13>

3. Міжнародний стандарт фінансової звітності 10 «Консолідована фінансова звітність» від 01 січня 2013 року [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_065

4. Губачова О.М. Облік у зарубіжних країнах : навч. посіб. / О. М. Губачова, С. І. Мельник. – [2-ге вид., перероб. та доп.]. – К. : «Центр учбової літератури», 2012. – 400 с.

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В СИСТЕМІ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПРОЄКТІВ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

Стадник Г. В., канд. екон. наук, Островський І. А., канд. екон. наук, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Євроінтеграційний вектор розвитку України, перспективи бюджетної децентралізації, завершення переходу до міжнародних стандартів фінансової звітності потребують підвищення якості теоретичного і методичного обґрунтування інвестиційних проєктів з точки зору підвищення фінансово-економічної безпеки як на мікро-, так і на макрорівні. Суперечливий досвід використання проєктів публічно-приватного партнерства (ППП) загострюють інтерес до проблем забезпечення належних стандартів фінансової безпеки усіх учасників. Складником такого забезпечення є ефективне управління ризиками.

За сучасних економічних умов визначають п'ять підходів до управління ризиками.

1. Уникнення, що веде до зміни параметрів і навіть до скасування проєкту PPP.

2. Мінімізація, наприклад, страхування, передача субпідрядникам, отримання гарантій від інвесторів проекту ППП.

3. Перенесення ризику до партнера ППП, який буде найкращим чином контролювати ризик при найменших витратах. Це передбачає свободу партнера в прийнятті рішень щодо методів контролю за ризиком, якщо такий ризик він на себе бере. Перенесення ризиків є ключовим аспектом максимізації критерію «ціна-якість».

4. Прийняття, що доцільно як для несуттєвих ризиків, так і для тих ризиків, якими приватний партнер не зможе ефективно управляти при прийнятному рівні премії за ризик.

5. Резервування, тобто створення резервних рахунків на ремонт або обслуговування боргу.

Процес управління ризиками на етапі розробки проекту може бути розбитий на наступні етапи:

1. Виявлення і докладний опис ризиків проекту.
2. Аналіз можливих наслідків ідентифікованих ризиків.
3. Оцінка ймовірності реалізації ризиків (тобто їхніх наслідків).
4. Оцінка, в грошовому еквіваленті наслідків реалізації ризиків.
5. Розробка стратегій управління ризиками (механізми захисту).
6. Запис результатів цього процесу.

Залежно від кількості доступної інформації ризик може бути оцінений якісно або кількісно.

Якісний аналіз ризиків включає методи визначення пріоритетності виявлених ризиків для планування подальших дій. Оцінюється пріоритет виявлених ризиків з використанням ймовірності їхнього виникнення, відповідний вплив на цілі проекту, якщо мають місце ризики, а також інші фактори, такі як терміни і толерантність проекту до ризику.

Кількісний аналіз здійснюється за ризиками, що були пріоритетними для аналізу якісного ризику, та суттєво впливають на проект. Існують різні методи кількісного аналізу ризику, проте за основу обчислень доцільно приймати безризикову ставку доходу, яка буде коригуватися на величину різних премій за ризик, що пов'язані з конкретним проектом; тобто поправки, що враховують ризики, пов'язані з масштабом інвестування, ліквідністю об'єктів, компенсацією за підприємницький ризик тощо. Для більшості країн базовими ставками є ставки за довгостроковими державними облігаціями або аналогічні ставки за безризиковими вкладеннями.

Величина кожного з коригувань визначається експертним шляхом і залежить від фінансового стану інвестиційно-будівельного сектора економіки в цілому, стану будівельної галузі регіону або міста, особливостей території передбачуваного освоєння, складності і специфіки інвестиційного проекту, стадії, для якої проводяться прогностичні розрахунки, тощо.

Таким чином, поправки повинні включати:

- індивідуальний ризик проекту;
- компенсацію ефектів різних змін рівня ліквідності;

– підприємницький ризик та ін.

При оцінюванні ризиків проектів ППП варто враховувати також:

– ризик неліквідності, який пов'язаний з періодом повернення вкладених коштів;

– ризик управління проектом, який пов'язаний з організацією і проведенням робіт з реалізації інвестиційно-будівельного проекту;

– ризик конкуренції, який пов'язаний з можливістю появи проектів, що «відтягують» фінансові та матеріально-технічні ресурси;

– інші ризики, які пов'язані з наявністю економічних, юридичних, містобудівних, екологічних факторів.

Дана методика припускає введення поправки до ставки дисконтування, оскільки у формулі чистої приведеної вартості (NPV) збільшення ставки дисконтування призводить до зменшення приведеної вартості поворотного потоку, а також, до більш обережної оцінки аналізованого потоку.

Вищезазначена методика полягає в наступному:

– визначається розрахункова ставка дисконту;

– вводиться поправка на підприємницький ризик, який асоційований з даним проектом;

– розраховується NPV зі ставкою дисконтування, що скоригована на величину поправки;

– визначається діапазон значень ставки дисконтування, в межах якого $NPV > 0$;

– проводиться оцінювання діапазону значень ставки дисконтування, в якому NPV має від'ємне значення;

– за результатами проведених розрахунків приймається рішення про інвестування в проект.

Список використаної літератури

1. Бабаєв В. М. Потенціал реалізації проектів публічно-приватного партнерства в інфраструктурній сфері мегаполіса / В. М.Бабаєв, Т. В.Момот, Е. Ю.Шевченко // Комунальне господарство міст. Серія економічна. – 2013. – №106. – С. 3-10.

2. Бубенко П. Т. Управління системною модернізацією та розвитком житлово-комунальних підприємств: монографія / П. Т. Бубенко, О. В. Димченко, А. Д. Кашпур ; НАН України, Північно-Східний науковий центр, Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х. : ХНУМГ, 2014. – 233 с.

3. Запатрина И.В. Потенциал публично-частного партнерства для развивающихся экономик : монография / И.В. Запатрина.. – К.: В.Р., 2011. – 152 с.